

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1074/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислава Видицки, адвокат из ..., против туженог Клинички центар Војводине из Новог Сада, чији је пуномоћник Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3548/22 од 06.10.2022. године, у седници која је одржана дана 17.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3548/22 од 06.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2279/21 од 16.05.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу за период од 11.06.2018. године до 11.06.2021. године исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 43.317,50 динара, са законском затезном каматом почев од 27.01.2022. године до исплате и обрачунату законску затезну камату од доспелости сваког износа до дана вештачења 26.01.2022. године у износу од 11.261,26 динара и на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 73.171,10 динара, са законском затезном каматом почев од 27.01.2022. године до исплате и обрачунату законску затезну камату од доспелости сваког износа до дана вештачења 26.01.2022. године у износу од 14.017,63 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца на име накнаде трошкова за исхрану у току рада преко досуђеног износа до потраживаног износа од 59.760,25 динара, са законском затезном каматом од 27.01.2022. године до исплате и на име обрачунате законске затезне камате до 26.01.2022. године преко досуђеног износа до траженог износа од 14.817,76 динара, као и тужбени захтев на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора преко досуђеног износа до траженог износа од 85.301,77 динара и обрачунате законске затезне камате до дана 26.01.2022. године преко досуђеног износа до траженог износа од 16.211,30 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 55.200,00 динара, са законском затезном

каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, ослобођен је тужилац обавезе плаћања судских такси.

Апелациони суд у Новом Сад је, пресудом Гж1 3548/22 од 06.10.2022. године, ставом првим изреке, усвојио жалбу туженог и пресуду Основног суда у Новом Саду П1 2279/21 од 16.05.2022. године у усвајајућем делу преиначио, тако што је одбио тужбени захтев тужиоца да суд обавезе туженог да му за период од 11.06.2018. године до 11.06.2021. године исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 43.317,50 динара, са законском затезном каматом почев од 27.01.2022. године до исплате и обрачунату законску затезну камату од доспелости сваког износа до дана вештачења 26.01.2022. године у износу од 11.261,26 динара и на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 73.171,10 динара, са законском затезном каматом почев од 27.01.2022. године до исплате и обрачунату законску затезну камату од доспелости сваког износа до дана вештачења 26.01.2022. године у износу од 14.017,63 динара и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 55.200,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 52.100,00 динара и трошкове жалбеног поступка у износу од 42.260,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) у вези са чланом 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду од 11.06.2018. године до 11.06.2021. године био у радном односу код туженог на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун плате од 8,98. У утуженом периоду тужени је тужиоцу обрачунавао и исплаћивао плату тако што је основицу коју објављује Влада РС множио са коефицијентом радног места за послове које је обављао, а који метод обрачуна плате тужени примењује за запослене од почетка примене Закона о платама у државним и јавним службама од 2001. године. Будући да је тако добијени производ био мањи од износа минималне зараде, тужени је тужиоцу вршио допуну зараде до износа минималне зараде, а у појединим месецима спорног периода тужиоцу је плата била већа од минималне. У обрачунским листама потраживане накнаде нису исказиване као посебна обрачунска ставка. Висина потраживања тужиоца утврђена је вештачењем путем вештака економско – финансијске струке, применом критеријума важећег Појединачног колективног уговора за јавна предузећа на територији Републике Србије, према којима је накнада за исхрану у току рада опредељена у износу од 250,00 динара бруто, а накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у висини 1/12 минималне зараде на месечном нивоу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио и обавезао туженог да тужиоцу исплати тражене накнаде у износима утврђеним вештачењем. По мишљењу првостепеног суда, у износу минималне зараде која је тужиоцу исплаћана у утуженом периоду, не могу бити садржане утужене накнаде, а пошто право на накнаду предметних трошкова на основу Закона о платама у државним органима и јавним службама није реализовано конкретном исплатом, првостепени суд је закључио да је тужени дужан да тужиоцу предметне накнаде исплати на основу одредбе члана 111, 112. и 118. Закона о раду.

Другостепени суд је делимичним усвајањем жалбе тужене преиначио првостепену пресуду у усвајућем делу, тако што је тужбене захтеве тужиоца одбио налазећи да је Законом о платама у државним органима и јавним службама одређен начин утврђивања основице плате, тако што је у одредби члана 4. став 2. тог закона прописано да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. тог закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе, који се примењује на запослене у здравственим установама.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да

основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са тим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регреса за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

У конкретном случају, тужилац је запослен у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, као *lex specialis*, произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцу не припада право на накнаду потраживаних трошкова, па чињеница да је у спорном периоду тужиоцу исплаћивана минимална зарада, по оцени Врховног суда је без утицаја на другачију одлуку, јер она не активира права из Закона о раду, као општег закона.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**